

РЕЗЮМЕ

на научните трудове на гл.ас.д-р Елеонора Николова Танкова,
представени за участие в конкурс за заемане на академична длъжност „доцент” по
професионално направление 3.7. Администрация и управление

(Организация и управление извън сферата на материалното производство
(Глобализация на развитието)

публикуван в ДВ бр.103 от 23 декември 2011 г.

Гл.ас.д-р Елеонора Николова Танкова – кандидат за участие в конкурс за заемане на академична длъжност „доцент” в професионално направление Администрация и управление (Организация и управление извън сферата на материалното производство (Глобализация на развитието), публикуван в ДВ бр.103 от 23 декември 2011 г. – притежава образователна и научна степен „доктор”, присъдена от ВАК по научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство”. Степента е присъдена на основание на дисертационен труд **„Европейски предизвикателства пред университетското управление за формиране на мотивираност на човешките ресурси”**.

За участието в конкурса за академична длъжност „доцент”, д-р Елеонора Танкова представя следните научни трудове и публикации, извън тези, представени за придобиването на образователната и научна степен „доктор” :

- Монография **„Икономика и общество, базирани на знание – предизвикателства за човешките ресурси”**, Издателство „ВСУ „Черноризец Храбър”, 2012 г. ISBN 978-954-715-536-7. Монографията е рецензирана от проф.д.ик.н. Анна Недялкова

Монографията разглежда новите предизвикателства за човешките ресурси, които икономиката на знание налага. Предмет на анализ са състоянието на Европейския и глобален пазар на труда, както и промените и тенденциите в развитието на висшето образование в Европа и света, в контекста на динамиката на глобалната среда и ефектите от глобалната икономическа криза. Като най-важно предизвикателство за човешките ресурси е посочено - разширеното по обхват и съдържание знание, неговата бърза диверсификация, потребността да се прави бърз и лек преход от една област на знанието в друга. Готовността на човек да отговори на тези предизвикателства е въпрос на успешна професионална и жизнена реализация, а в условията на тежка икономическа криза – дори въпрос на оцеляване.

Съществените трансформации, които съпътстват развитието на икономиката на знание бележат бъдещото развитие на обществото. Големи промени, като тези в съдържанието и качеството на работната сила, изискват адекватни стратегии за развитие на човешките ресурси, които да предоставят възможност за придобиване на умения от високо качество, обновяване на знания, компетенции, нагласа за работа и мотивираност. Изграждането на глобални умения у човешките ресурси поставя на преден план най-важния въпрос - за влиянието на глобализацията върху живота на отделния индивид и способността му да осъзнае и правилно да оцени динамиката на

средата, да притежава увереност, знание и ценностна основа, за да допринесе за развитието както на икономиката и обществото, така и на самия себе си.

Бъдещето на цялото общество и на отделния човек е да се развива в глобална среда. Това предполага необходимостта от препотвърждаване основната роля на образованието, а именно - да помогне и въоръжи младите хора с уменията да разбират по-добре света и да подобри възможностите им за успешна жизнена и професионална реализация в глобалния свят.

Световните процеси допринесоха за съществени трансформации и промени в сферата на образованието. Новите тенденции, които се развиха във висшето образование се изразяват в неговата масовизация; нарастваща студентска мобилност; превръщане на висшето образование в световен пазар; намалено публично финансиране; промяна в доминаращите позиции, свързани с появата на силна конкуренция от университетите на новите глобални икономики на Китай, Индия, Бразилия и др.; засилване на частната инициатива и зависимост на образованието от чужди на неговата природа интереси; нов по-голям мащаб на тенденциите за транснационалност на образованието и др.. В тази сложна променена ситуация, университетите са изправени пред предизвикателството да гарантират на обществото, че имат академичен и научно-изследователски потенциал да подготвят необходимия за икономиката на знание човешки ресурс.

Това превръща образованието в споделена обществена отговорност и предполага съвместни усилия на представителите на всички заинтересовани страни в изпълнение на неговата мисия. Направен е критичен анализ на основните глобални тенденции в областта на висшето образование от гледна точка на все по-нарастващото му икономическо значение. В монографията е поставен акцент върху интернационализацията на висшето образование, като инструмент за преодоляване на предизвикателствата. В изводите се посочва, че интернационализацията все повече се възприема не само като инструмент за повишаване на институционалната конкурентоспособност, но и най-вече като необходимо условие и изискване, което да подкрепи реализирането на ключовата роля на университета в изграждането на икономиката на знание и подготовката на човешки ресурс за глобалния трудов пазар.

- Учебно пособие „**Глобализация на икономиката и развитието**”, *Издателство „BCU „Черноризец Храбър”*, 2012 г. ISBN 978-954-715-532-9

Пособието представя основните цели и задачи, свързани с изучаване на дисциплината „Глобализация на икономиката и развитието”. Предназначено е за студенти в бакалавърска степен от специалностите “Стопанско управление”, “Публична администрация”, “Икономика”, “Международни икономически отношения”, “Счетоводство”, както и за студентите магистри от специалност “Право”. Поставен е акцент върху същността, основните характеристики и ключови понятия на глобализацията. Проследява се развитието на основните сфери на глобализацията – икономика, политика, технологии и култура и връзката между тях. Представена е новата променена роля на държавата в условията на глобализация. Разгледани са най-важните актьори на глобалната икономика – ТНК, международните икономически организации, и влиянието, което те оказват върху политиките на държавите и регионите. Регионалната икономическа интеграция е разгледана като единен процес, върху който оказват влияние фактори от различно естество. Представена е концепцията за устойчиво развитие в контекста на най-ярко проявяващите се глобални противоречия и проблеми.

- Автореферат на дисертационен труд **“Европейски предизвикателства пред университетското управление за формиране на мотивираност на човешките ресурси”**, София 2008 г.

В автореферата е представена основната авторова теза, че мотивираността е едно от най-важните качества на човешките ресурси. В променените реалности на 21. век, доминиран от глобализацията и от революционни промени в науката, техниката и технологиите, това качество придобива нови измерения. Те са провокирани от променения характер на икономическата активност на обществото и превръщането на знанието в негов основен ресурс. Тези тенденции се проектират върху характера и структурата на Европейския и националния пазар на труда. Знанието става основен елемент на конкурентоспособността на човешките ресурси и условие за успешната им професионална реализация. Университетът е важен субект в процеса на формиране на мотивираност за професионална реализация.

Променената същност на мотивираността за реализация предполага и съществени промени в университетския мениджмънт – мисия, стратегия, методика и инструментариум на образователната и възпитателната дейност. В този контекст е нужно усъвършенстване и обогатяване на традиционните модели на университетския мениджмънт. Тези изисквания, като част от характеристиките на Европейското образователно и научно пространство, присъстват в концептуалната рамка на Болонския процес за модернизация на университетите, но все още не са достатъчно разчетени от практиката.

- Студия **„Висшето образование в условията на глобализация – основни тенденции”**, Издателство „Албатрос” Годишник на ВСУ, том XVII, С. 2011 ISSN 1310-800 X

В студията са открити основните промени и тенденции в развитието на висшето образование, породени от симбиозата между икономика и култура, характерна за съвременния глобален свят. Влиянието на глобализацията върху висшето образование може да се проследи в посока на: неговата масовизация; нарастваща студентска мобилност; превръщане на висшето образование в световен пазар; намалено публично финансиране; промяна в доминаращите позиции, свързани с появата на силна конкуренция от университетите на новите глобални икономики; засилване на частната инициатива и зависимост на образованието от чужди на неговата природа интереси; нов по-голям мащаб на тенденциите за транснационалност на образованието и др.. Посочените тенденции са разгледани в контекста както на противоречията, така и на възможностите, които пораждат за висшите училища.

- Статия **„Политики и дейности на Варненския свободен университет „Черноризец Храбър” в областта на човешкия капитал”**, Издателство „Албатрос” Годишник на ВСУ, том XV, С., 2009 ISSN 1310-800 X

В статията е представен опитът на ВСУ в подготовка на човешки ресурс, отговарящ на новите икономически и социални реалности. Университетът работи за формирането и усъвършенстването на човешки капитал на три нива – 1) студенти, 2) академичен и административен състав, 3) и на трето място, в резултат на активното

взаимодействие и взаимнообвързаност на обществото с академичната институция, бихме могли да кажем, че университетът има принос и в повишаване качеството на вече реализиран на пазара на труда човешки ресурс.

Авторът прави извода, че цялата практика на академичната институция следва да е ориентирана към създаването и поддържането на постоянно действаща система за управление и развитие на човешките си ресурси – академичен състав, студенти и административен персонал. Наличието на ефективно работеща система превръща университетът в постоянно обучаваща се организация, т.е. организация, развиваща се в посока на постоянно самооценяване, мониторинг и усъвършенстване.

- Статия **„Мобилността – основен акцент на стратегията на ЕС “Европа 2020”**, *e-Journal VFU, бр.4, 2012г.*; © ВСУ „Черноризец Храбър” ISSN 1313-7514, *Администрация, управление и икономика*

В статията е направен преглед на съществуващите политики и заявени цели на европейско ниво по отношение на академичната мобилност. Поставен на анализ е основният проблем, че наличните данни за състоянието на мобилността в Европа са непълни и противоречиви, което поставя под въпрос изпълнението на поставените цели. Основният извод, до който авторът стига, е необходимостта от уточняване и приемане на общи работни понятия за видовете мобилност; обща методология и система за измерване; сибирание на доказателства с цел изработване на правилна политика в бъдеще.

- Статия **„Глобални умения за Европейския пазар на труда”**, *Известия на Съюз на учените, Варна. Серия “Хуманитарни науки”, кн.1/2011 г., ISSN 1310-6376*

В статията се поставя акцент върху съществуващото несъответствие между наличните професионални умения и тези, които пазарът изисква. Открити са три акцента, които определят същността на глобалните умения. Разбирането на автора е, че концепцията за глобалните умения поставя важния въпрос за влиянието на глобализацията върху живота на отделния индивид, необходимостта човек да проумее бързо променящия се свят, да притежава професионални умения, увереност, знание и ценностна основа за да допринесе за развитието както на икономиката и обществото, така и на самия себе си.

- Статия **„Подготовката на глобални граждани – нов акцент в съвременното образование”**, *e-Journal VFU, бр.5, 2012г.*; © ВСУ „Черноризец Храбър” ISSN 1313-7514, *Администрация, управление и икономика*

Основната теза, представена в статията, е необходимостта от пренастройване на образованието, за да може то да подготвя активни глобални граждани. Става дума за граждани, които следят развитието на сложните връзки между локално и глобално и се опитват да разберат взаимозависимостта между локални действия и международни резултати; граждани, които трансформират своето знание в отговорни действия, като работа за опазване на мира, човешки права, опазване на околната среда и социално-икономическо равенство. В тази връзка са представени основните тенденции в развитие на образованието, в резултат на които университетите следва да са по-активни, ангажирани и съпричастни с глобалните проблеми.

- **Статья «Применение информационных технологий в обучении в течение всей жизни - необходимость для профессиональной реализации человеческих ресурсов», Международная научно-практическая конференция «Информационные технологии в организации единого образовательного пространства», Нижний Новгород 2011 г., секция «Компьютерные технологии в организации единого образовательного пространства». ISBN 978-5-88820-683-6**

В доклада се проследява тясната връзка между информационните технологии и обучението през целия живот. Поставя се акцент върху необходимостта от изграждане на нова култура за обучение през целия живот, като важно условие за успешна професионална реализация. Направен е анализ на промените в образователния процес и ролята на обучаващите се и обучителите в резултат на по-активното приложение на информационните технологии.